

Maria Malec

(Kraków)

ONOMASTYCZNE SYGNAŁY OBECNOŚCI
ELEMENTÓW EUROPEJSKIEJ KULTURY LITERACKIEJ
W ŚREDNIOWIECZU POLSKIM

Okres rozkwitu średniowiecza w zachodniej Europie datowany na XI–XIII w. charakteryzuje się m. in. dynamicznym rozwojem dworskiej i rycerskiej kultury literackiej. Kształtuje się wzorzec rycerza-bohatera opiewany w poematach i romansach o bardzo różnorodnych wątkach i zróżnicowanej tematyce, jak np. z odległą starożytnością związane historie trojańskie¹ czy opowieści o Aleksandrze Macedońskim², jak poematy i legendy sławiące życie i czyny Karola Wielkiego i jego paladynów³, jak na wątkach celtyckich oparte podania o królu Artusie i rycerzach okrągłego stołu⁴. Germańskie sagi i pieśni oraz bohaterskie czyny Teodoryka, króla Ostrogotów stanowią materię takich m. in. znanych utworów średniowiecznych jak *Pieśń o Hildebrandzie*⁵, *Pieśń o Nibelungach*⁶, czy *Saga o Dytryku z Bern*⁷.

¹ Por. np. *Powieść o Troi* (Roman de Troie) Benedykta de Sainte-More (1165 r.) opowiadającą dzieje Troi od wyprawy Argonautów do śmierci Odyseusza. Głównym bohaterem jest w niej raczej Hektor niż Achilles. Opowieść ta cieszyła się wielką popularnością, była przekładana na różne języki, przerabiana i naśladowana. Por. W. Kopaliński, *Słownik mitów i tradycji kultury*, Warszawa 1987, s. 1203 oraz J. Krzyżanowski, *Romans polski XVI w.*, Warszawa 1962, s. 37.

² Por. J. Krzyżanowski, *op. cit.*, s. 27.

³ Najślynniejsza z nich *Pieśń o Rolandzie* powstała pod koniec XI w., por. W. Kopaliński, *op. cit.* s. v. Roland, s. 991.

⁴ We Francji i Niemczech tworzone w XII i XIII w. na kanwie legendy arturiańskiej poematy i romanse dodając nowe wątki, np. motyw św. Graala i nowe postaci np. Parsifala, Gawaina czy Merlina, por. W. Kopaliński, *op. cit.* s. 55, 56.

⁵ *Pieśń o Hildebrandzie* (Hildebrandslied) z początku IX w. zachowała się fragmentarycznie. Znana jest też z XIII w. *Młodsza Pieśń o Hildebrandzie*, por. W. Kopaliński, *op. cit.* s. 378, 379.

⁶ *Pieśń o Nibelungach* (Nibelungenlied), niemiecki epos bohaterski, została napisana około 1200 r. przez nieznanego autora.

⁷ Por. W. Kopaliński, *op. cit.*, s. v. Dytryk z Bern, s. 233.

Literatura zachodnioeuropejska omawianego czasu i kręgu musiała, razem z innymi formami kultury rycerskiej i dworskiej, przenikać w jakimś stopniu do średniowiecznej Polski, która od X w. wchodziła stopniowo w coraz bliższe związki z Zachodem. Znane są fakty powiązań dynastii piastowskiej z europejskimi dworami panującymi oraz podróże, pielgrzymki do miejsc kultu, obecność na soborach, studia Polaków na zachodnich uniwersytetach, ich udział w wyprawie krzyżowej do Ziemi Świętej, w turniejach, zawodach rycerskich i posiłkach wojennych. Najwcześniejsza wiadomość o urządzaniu turniejów rycerskich w Polsce pochodzi z drugiej połowy XIII w., zapisana w tzw. Księdze Henrykowskiej⁸. Na dworach Piastów śląskich i wielkopolskich mieli się pojawić już w XIII w. trubadurzy i minnesingerzy⁹. Z małopolskim (wiślickim) środowiskiem dworskim drugiej połowy XII w. wiąże G. Labuda powstanie zanotowanego przez autora *Kroniki wielkopolskiej* podania o Walterze, Wisławie i Helgundzie¹⁰ opartego na zachodnioeuropejskim poemacie o Walterze¹¹. Przypuszcza się, że łacińskie opowieści o wojnie trojańskiej i przygodach Aleksandra docierały do Polski od epoki Kazimierza Wielkiego, jednak większość odpisów pochodzi z XV w.¹² Wątki arturiańskie szeroko upowszechnione w całej Europie dotarły nawet pod koniec XVI w. na Ruś, jednak zdaniem J. Krzyżanowskiego „dziwnym trafem w wędrówce tej ominęły Polskę”¹³. Badacze literatury wspominają też o nieobecności w Polsce romansów z kręgu Karola Wielkiego¹⁴. Wiedza o recepcji średniowiecznej zachodnioeuropejskiej literatury dworskiej w Polsce do XV w. nie jest, jak się zdaje, jeszcze dostatecznie ugruntowana. Wiadomości o poszczególnych zjawiskach są rozproszone w różnych opracowaniach i jeszcze nie zebrane w spójną całość. W tej sytuacji pewną wartość dla dalszych badań mogą mieć informacje pośrednie, świadectwo ukryte w staropolskiej antroponimii.

Źródła staropolskie przekazują pewną liczbę osób noszących imiona bohaterów literackich spotykanych w zachodnioeuropejskiej średniowiecznej literaturze dworskiej i rycerskiej. Niektóre z nich cieszyły się u nas znaczną popularnością. Dzięki materiałom zgromadzonym w *Słowniku staropolskich*

⁸ Por. *Księga Henrykowska. Liber foundationis claustris sanctae Mariae Virginis in Heinrichow.* Poznań-Wrocław 1949, s. 269 oraz 107, przypis 44.

⁹ Por. *Kultura polski średniowiecznej X-XIII w.* pod red. J. Dowiata, Warszawa 1961, s. 422.

¹⁰ Por. *Kronika Wielkopolska*, w tłumaczeniu K. Abgarowicza, Warszawa 1965, s. 125-131.

¹¹ Por. G. Labuda, *Źródła, sagi i legendy do najdawniejszych dziejów Polski*, Warszawa 1961, s. 298 (według autora treść polskiego „eposu” wskazuje na związki z francuskim środowiskiem kulturalnym).

¹² Por. J. Krzyżanowski, *op. cit.* s. 21, 37.

¹³ Por. J. Krzyżanowski, *op. cit.* s. 16.

¹⁴ Por. np. W. Ostrowski, *Literatura staropolska a literatura angielska*, [w:] *Literatura staropolska i jej związki europejskie*, pod red. J. Pelca, Warszawa 1973, s. 218, 219.

nazw osobowych (SSNO)¹⁵ można będzie określić w przybliżeniu ich zasób, ukazać formy ich przyswajania, czas pojawienia się, częstość użycia oraz, w miarę możliwości teren występowania i przynależność socjalną nosicieli. Imiona te dają się ugrupować wokół wspomnianych we wstępie literackich cykli tematycznych.

1. Z cyklem o powieści trojańskich łączą się imiona męskie *Achilles*, *Ajaks*, *Hektor*, *Parys*, *Priam* i żeńskie *Poliksena*. Największą wśród nich popularność zyskało imię sławnego bohatera trojańskiego *Hektora* przyswojone przez język polski także w formach *Jaktor*, *Jektor*, *Ektor*. Zapisane po raz pierwszy w 1122 r. występuje w XIII, XIV i XV w. najczęściej w źródłach wielkopolskich, w mniejszym stopniu na Mazowszu i w Małopolsce. Nosicielami są osoby określane jako *nobilis*, *haeres*, *dominus*, *miles*, *comes*, *castellanus*, *iudex*, *canonicus*, co wskazuje na środowisko szlachecko-rycerskie. Zdaniem S. Kozierowskiego imię *Hektor* || *Jaktor* miało być imieniem rodzowym Leszczyców¹⁶. W zbiorach SSNO występuje ok. 40 osób o tym imieniu. Nieco później niż *Hektor* pojawia się w źródłach imię *Parys*, w 1385 r. Niektóre zapisy wskazują na przyswojenie w formie *Parzysz*. Imię to ma zasięg ogólnopolski, najczęściej jest jednak spotykane w Wielkopolsce. Odmienia się po polsku *Parzysz*, *Parzyszowi* i po łacinie *Paridis*, *Paridem*, *Paride*¹⁷. SSNO gromadzi ok. 25 osób tym imieniem nazywanych i określanych jako *nobilis* i *haeres*, w jednym tylko wypadku jako *consul civitatis*. S. Kozierowski uważa je za imię powtarzające się w rodzie Leszczyców¹⁸. Pozostałe imiona objęte tym cyklem występują rzadko. *Ajaks*em w źródłach śląsko-małopolskich XII i XIII w. nazwany jest pewien *dominus* i pewien *sacerdos*. *Poliksena* i *Achilles* z końca XV w. są imionami dzieci Jana Ostroroga, wojewody poznańskiego, pisarza i humanisty¹⁹. *Achilles* występuje ponadto w XIII w. na Śląsku. Królewskie imię *Priama* nosi w XIII w. przeor klasztoru w Lubiniu.

2. Z bohaterami poematów kręgu karolińskiego kojarzą się imiona *Roland*, *Oliwier*, *Ogier*²⁰ i *Raul*²¹. *Roland* pojawia się w źródłach staropolskich

¹⁵ Por. *Słownik staropolskich nazw osobowych*, pod red. W. Taszyckiego, t. I–VII, Wrocław 1965–1987.

¹⁶ Por. S. Kozierowski, *Leszcyce i ich plemiennik arcybiskup gnieźnieński św. Bogumil z Dobrowa*, Poznań 1926, s. 18.

¹⁷ Związek staropolskiego imienia *Parys* || *Parzysz* z imieniem trojańskiego *Parysa* zakwestionował S. Rospond. Jego zdaniem *Parys* jest imieniem rodzimym, utworzonym od wyrazu *para* 'dym', por. S. Rospond, *Słownik etymologiczny miast i gmin PRL*, Wrocław 1984, s. v. *Parysów*, s. 281.

¹⁸ Por. S. Kozierowski, *Leszcyce...*, s. 28.

¹⁹ Por. *Słownik biograficzny*, t. XXIV, s. 504–505.

²⁰ Imiona te rozślawiła przede wszystkim *Pieśń o Rolandzie*. *Ogier* występuje też w wielu innych poematach tego cyklu, jest tytułowym bohaterem poematu *Raimberta z Paryża* pt. *Ogier Duńczyk* (*La chevalerie d'Ogier de Danemarche*) z końca XII w., por. W. Kopaliński, *op. cit.* s. 78.

²¹ Por. *chanson de geste* z XII w. pt. *Raul z Cambrai*, W. Kopaliński *op. cit.* s. 967.

najwcześniej w XIII w. na Śląsku i w Wielkopolsce jako imię opata i kleryka, następnie spotykane jest w XIV i XV w. w Wielkopolsce, Małopolsce, na Śląsku i na kresach wschodnich w różnych postaciach fonetycznych, jak *Roland* || *Rolant* || *Ruland* || *Rulant*, *Lorant*, *Lurand* || *Lurant*, *Rurant* i w formach zlatynizowanych *Rolandus*, *Rulandus* itp. Występuje w funkcji imienia, a także jako drugie obok innego imienia określenie osoby, np. Jaroslaus *Ruland* 1406. SSNO wymienia w sumie ok. 20 nosicieli określanych jako *nobilis*, *haeres*, *miles*, *religiosus*, *civis*.

Imię *Oliwier* występuje w odmiankach *Olwer*, *Olwir*, *Oliuirus*. Najwcześniejsze przekazy mają formę zlatynizowaną: *Oliuirus iudex* ca 1212, *Olyvirus agazo Syradiensis* 1295. W drugiej połowie XIV w. poświadczony jest w księgach sądowych łęczyckich Iaszco *Oluironis* w r. 1385, w XV w. na Mazowszu *Olwer de Corzyp* w 1415 r., na kresach wschodnich *Olwirus* 1439 i w Małopolsce student Akademii Krakowskiej *Olvirus* 1437.

Mniej dzisiaj znane imię *Ogier* należące w poematach kręgu karolińskiego do bardzo sławnego rycerza, występuje począwszy od XII w. w źródłach wielkopolskich i śląskich częściej w wersji łacińskiej, np. *Ogerius* 1153, *Hogerus* 1233, przyswojone przez język polski w postaci *Ojerz*, *Hojerz* utrzymuje się w funkcji imienia w w. XIV i XV, np. *contra Ogerium de Szagayewo* 1396, *Oyerz zagayewski* 1402, *Nobilis Oyerius de Dambnicza* 1417. Osoby noszące to imię określane są w źródłach jako *episcopus Cuiuiensis* (z XIII w.), *comes*, *nobilis*, *haeres*, *dominus*. Przykłady śląskie mogą być związane z rycerstwem pochodzenia niemieckiego, por. np. *Present(e)...* *Hoggero de Priticz, milite* 1342, *Hans Prithwicz, Hoyer genant* 1473.

Imię *Raul* kojarzące się z bohaterem XII-wiecznego poematu *Raul z Cambrai* może być także motywowane przez imię świętego arcybiskupa Bourges z IX w.²² Zapisano je u nas w 1206 r. w postaci łacińskiej *Raulus*, jako imię kanonika kościoła krakowskiego i archidiakona sandomierskiego. Z tym imieniem łączą się przypuszczalnie formy przyswojone w kilku wariantach: *Rawuł* w XV w. na Mazowszu określane jako kmieć, *Rawoł*, mieszczanin kościański z początku XV w. oraz *Raweł* zapisany w źródle małopolskim w postaci *Pauli Rawelis* w 1328 r.

3. Z kręgu poematów opartych na celtyckich legendach o królu Artusie, Tristanie i rycerzach okrągłego stołu pochodzą imiona *Artus*, *Parsival*, *Merlin*, *Tristan* i *Izolda* spotykane w źródłach staropolskich.

Imię *Artus* zostało przypuszczalnie przyswojone w języku polskim w formach *Artusz*, *Hartusz*, *Jartusz*, jednak zapisy źródłowe mają formę z zakończeniem łacińskim na *-ius*. W XIII w. nosił je kanonik kołobrzesci *Artussius* 1251, w XIV w. mieszczanin pyzdrowski: *Harthussio* (abl.) 1360 oraz osoby zapisane w księgach sądowych łęczyckich, np. *Jartussius* 1391. Odmianką tego,

²² Por. K. Linnartz, *Unsere Familiennamen*, Bd. 2, Bonn 1958, s. 112 (s. v. Radolf).

być może, imienia na Śląsku jest forma *Ortus*: *Andris dictus Ortusch* 1370²³. Muszę tu zaznaczyć, że wymienione formy można też interpretować jako polskie derywaty z przyrostkiem *-usz* niemieckich imion w rodzaju *Hartlib*, *Hartmann*, *Hartung*.

Imię *Parsifala*, najślynniejszego z rycerzy okrągłego stołu i bohatera francuskiej²⁴ i niemieckiej²⁵ wersji poematu nazwanego jego imieniem pojawia się w naszych źródłach dopiero w XIV w. w dokumencie małopolskim: *Present(e) ... consul(e) ... Wilhelmo Parczifali* 1329 i występuje w dokumentach miejskich XIV w. krakowskich, śląskich i lwowskich w kilku odmiankach: *Parcyfal*, *Parcfal*, *Parcofal*, *Barcfal*, *Bartfal*. Stoi najczęściej na drugim miejscu obok innego imienia, np. Franczcone *Barczfal* 1373, Hanconi *Bartfal* 1375, należy do środowiska mieszczańskiego.

W księgach miejskich poznańskich spotykamy w XV w. nazwę osobową *Merlin* (*Mörlin*, *Morlin*), która jest przydomkiem dwóch braci Piotra i Matysa. Nazwa ta kojarzy się z imieniem *Merlin* celtyckiego czarodzieja, wieszczka i pieśniarza związanego z legendą okrągłego stołu i wielu poematów cyklu arturiańskiego²⁶.

Imiona bohaterów znanej w całej średniowiecznej Europie opowieści o Tristanie i Izoldzie, której najstarsze dochowane fragmenty pochodzą z XII w. odnajdujemy w naszych źródłach dopiero w XIV i XV w. W pierwszej połowie XIV w. pojawia się na Śląsku imię żeńskie w postaci *Izalda*: *Isalda* 1337, *Isaldis* 1338, którym jest nazwana wdowa po Piotrze nazywanym Strzała. Następne dwie osoby o tym imieniu w wersji *Izolda*: zanotowano pod koniec tego wieku w księgach ławniczych krakowskich: *Isolde* (dat.) 1394, *Isoldis* 1396. Imię *Tristan* występuje w staropolskich źródłach w wersji *Tristram*²⁷ i *Trestram*. W zapiskach sądowych kościańskich wystąpił dwukrotnie *Trestram* z Czachorowa w 1405 r., a pod koniec wieku nobilis *Tristram* (*Trystram*) Kozielski w 1497 r. Nadto źródła śląskie notują w połowie wieku jeszcze jednego nosiciela imienia *Tristram*.

4. Kilka staropolskich imion daje się porównać z imionami głównych postaci średniowiecznej epiki niemieckiej, w której, jak np. w *Pieśni o Nibelungach* (napisanej ok. 1200 r.), występuje pomieszanie wątków dawnych, germańskich sag z wątkami o Burgundach i Teodoryku, królu Ostro-

²³ Zmiana A->O- jest znana wschodnim dialektom średnio-wysoko-niemieckim, por. M. Gottschald, *Deutsche Namenkunde*, Berlin 1954, s. 151.

²⁴ *Parceval* (ok. 1175) Chrétiena de Troyes.

²⁵ *Parzival* (ok. 1210) Wolframa von Eschenbach.

²⁶ Por. W. Kopaliński, *op. cit.* s. v. Merlin, s. 680.

²⁷ Jest to znany na Zachodzie w średniowieczu wariant imienia *Tristan*, por. A. Bach, *Deutsche Namenkunde*, 1/2, Heidelberg 1953, s. 19.

gotów. Imionami tymi są: *Zygfryd, Gunter, Dytryk (Teodoryk), Hildebrand, Dankwart, Gelfrat*²⁸.

Imię *Zygfryd* jest poświadczane w naszych źródłach od XIII w. w kilkunastu odmiankach na terenie całej Polski. Jego staropolskie adaptacje w postaci *Zebrzyd, Zybrzyd, Zewrzyd, Zywrzyd*, z substytucyjnym zastępstwem *f* przez *b* lub *w* wskazują na stare zapożyczenie w okresie, gdy język polski nie miał jeszcze fonemu *f*. Ponieważ jednak podobne formy występują w staroczeskim: *Zibřid* lub *Žibřid*²⁹, możemy podejrzewać pośrednictwo czeskie. Oprócz wymienionych wyżej form, omawiane imię notowane jest w źródłach staropolskich także z zachowanym etymologicznym *-f-* w licznych, niemiecko-łacińskich wariantach graficzno-fonetycznych w rodzaju: *Sifridus, Zyfridus, Sefridus, Zayfret, Zayfryt, Zeyfret, Seyfridus* itp. Pisownia z zachowaniem etymologicznego *-g-* jest wyjątkowa, np. *S(y)gfrido* (abl.) 1302, *Sigfridus* (1409). Osoby nazywane tym imieniem należą do duchowieństwa, mieszczan i szlachty. Występują w źródłach wielkopolskich, małopolskich, śląskich, a w XV w. także w źródłach z kresów południowo-wschodnich. Mazowsze i Pomorze reprezentowane są tylko pojedynczymi przykładami. W materiałach SSNO występuje w sumie około 100 nosicieli tego imienia.

Gunter, imię króla Burgundów w *Pieśni o Nibelungach* może mieć również motywację hagiograficzną, bowiem św. Gunter pustelnik z X w. był czczony w klasztorze benedyktyńskim w Brzewnowie koło Pragi, gdzie się znajdowały jego relikwie. W Polsce imię to występuje od XIII w. w odmiankach *Guncerz, Guncarz, Goncarz, Kuncerz* oraz *Gunter, Kunter, Ginter*, często z łacińską końcówką *-us*. Nosicielami imienia są duchowni, szlachta i mieszczenie notowani w źródłach ogólnopolskich, w sumie według materiałów SSNO ok. 50 osób.

Staropolską formą imienia *Dytryk (Teodoryk)* jest *Dzietrych* lub *Wietrych*, rzadziej *Dzietryk, Dzirzych, Dzitrych* itp.³⁰ Ponadto występują w źródłach różne wersje niemieckie w rodzaju *Ditrich, Tidrich, Diterich* i różne odmianki form zlatynizowanych, jak np. *Detricus, Ditricus, Theodoricus, Theodericus, Theodricus*. Według materiałów SSNO imieniem tym w formie *Dzietrych* nazwano ok. 50 osób, w formie *Wietrych* 15. Wersje obce imienia,

²⁸ W *Pieśni o Nibelungach* występują: *Zygfryd*, główny bohater pierwszej części *Pieśni*, *Gunter* król Burgundów, *Dytryk* król Ostrogotów, *Hildebrand* rycerz Dytryka, *Dankwart* książę burgundzki i *Gelfrat* książę bawarski, por. W. Kopański, *op. cit.*, s. 745 oraz K. Linnartz, *op. cit.*, s. 43, 57, 69, 81 (s. v. Dietrich, Gelfrat, Gunther, Hildebrand).

²⁹ Z materiałów do *Słownika staroczeskich imion osobowych* zgromadzonych przez J. Svobodu, udostępnionych mi przez kierownictwo ČSAV w Pradze.

³⁰ O historii i problemach adaptacji tego imienia w językach słowiańskich pisał J. Reczek w art. *Wietrych Obrzymski* zamieszczonym w „Języku Polskim” 1986, t. LXVI, s. 54-60.

szczególnie łacińskie mają w zbiorach SSNO dziesiątki nosicieli, są nimi mieszczanie, duchowni i osoby stanu szlacheckiego³¹.

Imię *Hildebrand* o zasięgu ogólnopolskim jest notowane w źródłach od XII w. zawsze w postaci zlatynizowanej, w kilku odmiankach, najczęściej jako *Hildebrandus*, *Hilbrandus*, *Helbrandus*. W zbiorach SSNO występuje ponad 20 osób noszących to imię. Są wśród nich duchowni, mieszczanie oraz jedna osoba określona jako nobilis.

Pozostałe dwa imiona znane z *Pieśni o Nibelungach* pojawiają się jako pojedyncze przykłady: *Dankwart* w zapiskach sądowych wielkopolskich z końca XIV w., *Gelfradus* określane jako miles w dokumentach wielkopolskich i śląskich z pierwszej połowy XIV w.

5. Kilkanaście przedstawionych wyżej staropolskich imion zapożyczonych, które mają lub mogą mieć rodowód literacki – to tylko szkicowa ilustracja problemu. Nie jest to jeszcze pełna lista ani wyczerpujące objaśnienie. Poszukiwania są czasem utrudnione z powodu zmienionej formy zapożyczonego imienia i nietypowych substytucji. Tak np. przypuszcza się, że imię *Gawin* oraz niektóre śląskie i wielkopolskie przekazy imienia *Iwan* mogą się wywodzić od bohaterów legendy arturiańskiej *Gawaina* i *Iweina*³². Na trop literacki zagadkowego imienia *Ligaszcz* w źródłach wielkopolskich XIV i XV w. może naprowadzać w tychże źródłach występujący zapis *Eligastius* (1330). Postać *Eligast* występuje w epice rycerskiej, m. in. w podaniu o Dietrichu³³. Nazwa osobowa odczytana w SSNO jako *Golijasz* || *Golasz*, odmieniana po łacinie *Goliam*, *Goliae* kojarzy się z *Goliasem*-Archipoetą, fikcyjnym przywódcą poetów-wagantów z przełomu XII i XIII w. zwanych we Francji goliardami³⁴.

Niektóre imiona tego typu mogły trafić do Polski z obcymi przybyszami, rycerzami, duchownymi, niemieckim patrycjatem w miastach. Możliwe jest ponadto w pewnych wypadkach pośrednictwo czeskie. W materiałach do *Słownika staroczeskich imion osobowych*³⁵ napotkałam następujące odpowiedniki omawianych tu imion: *Hektor* || *Ektor*, *Paris*, *Rulant*, *Ojeř*, *Tristan* || *Třistram*, *Parcifal*, *Zibřid* || *Žibřid*, *Hildebrand* *Hilbrand*, *Damkwart*, *Gunterus*, *Eligast* || *Eligašř*.

6. W zakończeniu chciałabym wspomnieć o nazwach osobowych motywowanych przez sławnych autorów. Znajdujemy je w środowisku uniwersytetu

³¹ Hagiograficzna motywacja imienia *Dytryk* (*Teodoryk*) jest oczywiście, w poszczególnych wypadkach, możliwa. Byli i święci nazwani tym imieniem, jak Dietrich, biskup Metz, + 984 czy Teodoryk, biskup Orleanu, + 1022.

³² Por. uwagi na ten temat w książce M. Cetwińskiego, *Rycerstwo śląskie do końca XIII w. Pochodzenie-gospodarka-polityka*, Wrocław 1980, s. 147, przypis 58.

³³ Por. H. Bahlou, *Deutsches Namenlexikon*, München 1967, s. 117, 118 (s. v. Elgast).

³⁴ Por. objaśnienia wstępne w książce H. Malewskiej, *Spowiedź Archipoety*, Warszawa 1958, s. 7 oraz 11.

³⁵ Por. przypis 29.

krakowskiego, jako przydomki (przezwise) dwóch osób, z których jedną nazwano *Awicenną*: Nicolaus *Avicenna* 1440, a drugą *Tacytem*: Eras(mus) *Tacitus* 1487, żywe świadectwo komentowania pism wielkiego filozofa i historyka.

Maria Malec

ONOMASTISCHE SIGNALE FÜR DIE GEGENWART
DER ELEMENTE EUROPÄISCHER LITERARISCHER KULTUR
IM POLNISCHEN MITTELALTER

Der Aufsatz stellt einige altpolnische Eigennamen dar, denen aus westeuropäischen Sprachen entlehnte literarische Motive zugrunde liegen. Das sind Namen von Helden mittelalterlicher Hofliteratur und Ritterdichtung (XI.–XIII. Jh.). Ihre Gegenwart in der altpolnischen Anthroponymie zeugt mittelbar von Kontakten mit der literarischen Kultur Europas zu dieser Zeit.